

Religionens hovedsum:

Verdens Forsoning.

Et Tillæg

til 3die Hefte af min „Belysning“ af nogle af vore
Dages uholdbare Troesbetjendelser.

af

Sørgen Beed-Fald.

Aalborg.

Trykt hos Oluf Oluffen.

1862.

Religionens Delinger og Rivninger, har givet den Udseende af et broget Virvar af en Mængde Partier; inidlertid kan det dog ikke være rigtigt, at betragte dette Virvar med kold Rigeghydighed som en sig uvedkommende Sag, eller med et smigrende Minespil at ville fjerne sig derfra som fra lutter Tøsseri eller Underfundighed. Vel kunne begge disse Laster stundom have Tilhold iblandt Religionsbekjendere, men netop for at befri de Oprigtige derfra og forat fremstjynde Oplysning og Orden i Tænke- og Levemaade, derfor er der paa det aandelige Gebeet Anvendelse for, og Krav paa alle ædle Kræfter.

Troestilstanden er saa indviklet i Bildfarelser og Bapisterier, at Sandheden kun vanskeligt kan opklare Nogens Syn. Begjærede man at see med aandeligt Blik, da vilde Lyset samle de Forvitrede til sig, til at være eet enigt Folk; men i blind Zver tillægger man sine Troesartikler og Meninger den første Rang som Sandhed. For Meningsforskjel gjør Een sig overmodig eller frastødende mod en Anden, som om det var af yderste Nødvendighed, at man i Lærestykkerne vare ganske af een Mening. Folk af de forskjellige religiøse Partier burde bevare Sandsen for at tale fornuftigt og venligt sammen. Der kan allevegne være Godt og Sandt, og den som kun har dette for Die, behøver ei at være bange for noget Parties Religion, og behøver ei at være frastødende, som om ei Vorherre kunde have sande Dyrkere opfødte og pleiede i andre Bærelser i hans store Huus. Gaar af en anden Sti

kunne dog ogsaa være Faar. Tro og Mening er i sig ikke det Ypperligste, thi Fordærvelfsens høieste Grad er jo Tro uden Kjærlighed. Man bør ei uden Grund tænke ilde om Andres aandelige Tilstand eller være frastødende uden sikker Aarsag men gjerne søge alt Godt og Sandt forenet under Gæt, thi Vorherre vil, at eengang alle hans Udvalgte skulle samles.

Uden at lære Kjærligheden, kan Ingen fødes paany, og dette fremmes ikke fra Menneskens Side uden ved ordentlig Brug af Sjælens Gvner, Forstand og Villie, under Bønner til Vorherre og Raadsfagning efter Sandhed, samt frimodig Omgang med Folk af hvilketfomhelst christeligt Parti, for at dele det Gode og Sande, saavidt muligt. Uden saaledes at bruge Raademidlerne, vil det Gode forlade Mennesket.

Naar et Parti eller Nogen i samme tænker, at det ved rigtig Lære og Sakramenter, fremfor Andre udgjør Christi sande Kirke, saa bør det vel erindres, at Kjendemærket paa sand Kirke og Samfund med Gud, er — Kjærligheden. Saamange i hvilketfomhelst Parti, der leve et ordentlig Kjærlighedsliv, de udgjøre et Broderskab, og ere hans Legems og Kirkes Medlemmer, hvis opgaaende Lys vil fordrive det aandelige Mørke, og samle hele Guds Folk til Enhed i Troen og Guds Søns Erkjendelse, ifølge Prophetierne om „det nye Jerusalem“.

Emanuel Swedenborg var et saare mærkværdigt Medskab til det Lyses Oprindelse hvorved Troesforvirringen skal opklæres. I Boghandelen kan man nu paa Dansk faa en Prøve af hans Skrifter. Ved disse kunne man, naar man er modtagelig for Sandheden, frigjøres fra det nuherkende vrang Begreb om Forsoningen, hvorved man røver Gud hans Ære, og gjør et Brængerbillede af hans Retfærdighed, — som naar der udspredes i Tale og Vidnesbyrd den Erklæring, at Gud ei kunde forlade Synder, uden at han som Straf for samme, enten maatte evigt fordømme Menneskene, eller paalægge Frelseren den ham i Verden tilføiede Pinsel og Død. — — Man vil at saadan Lære skal give os barnlig Tillid og Fortrolighed

til Alfaderen vor Herre! — Var man ikke saa fremmed og utilbøielig for Gttertante herom, eller holdt som almindeligt med ligegyldig Tillid paa Prædikener og Udenadslerier, da vilde Folk forbauses over, at Guds Retfærdighed frit kan fremstilles langt ringere end et barbarisk Menneskes; og at saadant kan tænkes om Ham som er meget rund til at forlade og aldrig har omskiftet Charakter.

Den falske Forestilling om Forsoningen, støtter sig til det falske Begreb om Syndens Oprindelse og Straf. Adam gaves en Lov, hvis Overtrædelses Straf, eller Syndens Følge, beskrives med de Ord: „Thi paa hvilken Dag Du æder deraf skal Du visjeligen døe Døden.“ Man har villet forstaae dette om — legemlig Død, og evig-Helvedpine, og tænkt at Herren, for ei at svække eller fordunkle sin Anseelse og — Sanddrubed, var nødt til at fordre Frelserens Død og Pine som Syndestraf. Saaledes tænker man og forklarer sig, fordi man anseer Herren for Een, og Frelseren en Anden, og lærer tre Personer i Guddommen. — Men at „døe Døden“, er aandeligt at forstaae, — derfor kunne Adams Dage fremdeles blive mange, og hans Alder høi. Det maa være efter en evig forudsatt Guds Orden og Bestemmelse, at Menneskene skulde komme til en Overgang fra Naturverdenen til en aandelig Verden, uden Hensyn til Synden eller at være sat som Straf; dog det er indlysende, at denne Overgang, som vi nu falde legemlig Død, er paa Grund af Synden, som bringer Norden og Svækkelse, bleven smertelig.

Det er mærkeligt at Mange netop nu antage, at Kysset som skal oprette Herrens nye Kirke eller Rige, er i sin Opgang, og at Hans Hærligheds Aabenbarelse signaliseres. Selv de, som allene tænke paa at leve for dette Liv, fornemme det herlige Kyssets Udstraaing. ialtfald i Omformning af politiske og sociale Forholde, som og ved Afsløring af stærkt befæstede Bildfarelser. Men Kysset vil være ustandseligt; Frelseren vil derved anerkjendes som den eneste sande Gud og Herre. Ved samme vil man forkaste den Zudbildning at Syndens Straf

var en ved Guds Brede, paa Frelseren udført Straf; og forkastede Læren om, at der ere tre Personer i Guddommen, tilligemed mange andre høist forstyrrende Opdigtelser, som den, at Gud skulde forsones! — Deri have endog fromme og lærde Skribentere og Psalmedigtere feilet. Intet, hverken Helvedets Kaferi eller Verdens Synd, har funnet rokke Herrens evige Forsonlighed. Han har aldrig skullet forsones, thi han har aldrig været fjendisk. De som udspredte saadant om ham, de kjende ei ret sin Gud, og vide ei hvad de gjøre i Lettroenhed. Vi maa ikke tillægge ham Svaghed eller Ufuldkommenhed, som er al Døds Udspring og Fuldkommer. Han kan ligesaalidt huse i sig nogen Last, som han eiheller skjæmter Nogen Saligheden af en umiddelbar Barmhjertighed, udenfor Saliggjorelsens Orden. Frelseren kom ikke for at forsones Gud, det behøvedes ikke; men han kom forat forsones „Verden“, de Kjødelige, Verdens og Fjendskabets Børn; disse kom han forat forsones; og — Forsoning er Sindets Formildelse til en ny og bedre Tænke- og Levemaade, af den Art intet Menneſke ved egen Fornuft og Kraft kan række, saa det efter sine medgivne Fortrin er saligt.

Siger Nogen, at Frelseren kom forat forsones Gud ved sin Lidelse og Død, da stadfæster Skriften aldrig saadant Udsagn, om man endogsaa kan fremkomme med Noget, der skal see ud som Stadfæstelse. Derimod siger Skriften klart, at han kom forat „forsones“ og „forlige Verden“, og forat „knuse Slangens Hoved“. Ved „Slangen“ menes den i Tilbøieligheden indtrængte Fordærvelse. Denne kom han forat beseire, og gjøre skicket for det Gode og Sande. At netop dette var Hensigten med hans Komme til Verden, fremgaaer ogsaa af de Ord, der bleve kaldte hans gode Bekjendelse: „Jeg er dertil født og dertil kommen til Verden, at jeg skal vidne om Sandheden; hver den som er af Sandheden hører min Røst“.

Blandt Prophetierne om Christus forudsiges det vel ogsaa at han vilde lide og døe for Menneſkene, og herom erindrede han sine Disciple, for at imødegaa en eller anden

falst Mening; men aldrig lærte han, at Gud fordrede hans Lidelser og Død, som Straf over Menneskenes Synder. — Årsagen til Frelserens Lidelser var Verdens Brede, Uforsonlighed og Fjendskab imod ham, som ei allene var fremtrædende i det indbyrdes selskabelige Liv, men yttrede sig ligeledes ved Tanken om ham, samt om hans Vidnesbyrd og Gjerninger. Derved følte de sig frænket og modstaaet i deres Indbildninger og Levemaade; og den høie Geistlighed risikerede ved Sandhedens Fremgang, Tab paa Ære og Indkomster. Just derfor blev denne Herlighedens Herre forfulgt af sit Folk, eller de styrende Mænd i hiin Tid. Men han var saa gennemtrængt af Sands og Omhu forat frelse Verden fra sin Hjertens Haardhed og Ubodsfærdighed, at han følte det som sin Pligt; og — derfor sagde han, at „det burde Christum at lide, og indgaae i sin Herlighed“. Havde det været rigtigt at saa det lært og sagt at Gud nødvendigt maatte have Synden straffet paa en Frelser, tør man dog aldrig formode at han ei skulde have været forudvidende nok til, ogsaa at saa det klart og bestemt udtalt; men hvorledes man end søger i den hellige Skrift, saa skal man dog aldrig finde at Saadant paa nogen Maade eller nogensinde er gaaet over hans Læber, thi det er Hjernespind og Opdigtelse; stadfæstet ligesom alle andre Bildfarelser; men saa høit i Ære iblandt os, at man kun vanskeligt kan slippe denne grimme Tanke, at Gud skulde forsones ved Jesu Lidelse og Død. Den skal alligevel herefter afløres og sees som høit oprørende og bedragelig. — Hvo der krævede Frelserens Afstraffelse, er klart af de Ord: „Korsfæst! korsfæst ham! og giv os hellere Barabas løs!“ —

De som agtede Jesu Liv og Ære, bleve opvakte til nyt Liv, som var en aandelig Opstandelse; men de som hans Liv og Ære blev til Lustød og Oprørselse, de søgte at rydde ham afveien. — Han kjendte godt dette oprørrede og uforsonlige Sindelag, dog arbeidede han frimodigt og ufortrødent, forat danne sig Benner i den forvildede Slægt, og forat løse Dødens, Fordærvsens og Mørkets Baand, hvori den Slægt,

som Mange endnu, laa bunden. — Maaden hvorpaa han „ved sit Offer“ affskaffede Synden i Hjerterne — var: ved sit Livs og sin Læres Kraft, som er en Guds Kraft, til Salighed for hver den som troer.

Pilatus var Jesu Dommer. Ikke som Mange mene, at hans Dom var Faderens Dom, men det var Pilati og Jødernes Dom over ham. — Mon vore Theologer forstaae de Ord Jesus sagde førend hans Dødsdom: „Ogsaa dømmes Faderen Ingen, men haver givet Sønnen al Dom“. Joh. 5, 22. Dette Skriftsted, og at ved „Faderen“, her betegnes Herren i Henseende til det Gode, og ved „Sønnen“, Herren som Sandheden, kan ifkun fjendes ved Kundskab om Ordets aandelige og himmelske Mening, der ogsaa viser hvad „Dom“ er.

For den som har besluttet sig til, at ville tjene Frelseren med Liv og Sjæl, kan det ikke due, at vakle mellem Dyd og Last. Det frister Sindet at holde altid fremad i hans Vej; iført Lysets herlige Rustning, Sandhedens Erkjendelse, til Forsagelser af syndige Begjæringer, og oplysende Underholdning. Hvor lærer man ikke at tye med Tillid til Frelseren, naar man veed, at Han er den, der allene tilkommer al vor Dyrkelse, Tro og Kjærlighed! Han er os asmalet som Kjærligheden selv; og Han allene og ingen Anden er vor Herre og Gud. — I Herrens nye Kirke, det nye Jerusalem, troes, at det var Gud selv, ham der iførte sig Kjød i en Tjeners Skikkelse, forat frelse Verden fra — dens Ugudelighed. Der troes, at al Guddommens Fylde tog Bolig i Kjød, som Sjæl i et Legeme. At saaledes Himmels og Jordens Regjering laae i Sjælen af det lille Nazardær Underbarns Magt. — Der læres, at ved de skriftmæssige Navne „Faderen“ og „Sønnen“, ei tilkjendegives flere Personer i Guddommen, men at i een Retning derved betegnes guddommeligt Indvortes og Udvortes, og i en anden Retning Herrens Kjærlige og hans Vise, som er Sandheden. — Christenhedens Ugudelighed og Fleerguderi, er det Mørke, der fremfalder hans Tilkommelse

igjen. Hvor mørkt er det ikke, naar man, Skriftens Vidnesbyrd uagtet, ei længer holder sig til den eneste Herre: Jehovah, Frelseren med de mange Navne! —

De falske Forestillinger om Syndens Oprindelse og Straf, skade mere end man tænker, da de ligesom forekomme som Bagvaskelse om Herren og hans Foranstaltninger, — naar man siger at den bibelske Fremstilling herom skal forståes ligesom bogstaveligt, med de sædvanlige sandselige Udlægninger: at Synden indkom i Verden ved et ondt Væsen fra en anden Verden, der kom ind i Paradiset som en — talende Slange, og af Misundelse forførte Menneskene. — Saadanne Forestillinger skulle forkastes; deres Forsvarere skulle skamme sig derved, naar Lyset kommer, og enten forstumme eller antage, at Udtrykkene „Slangen“, „Haven“, „Træer“ o. s. v. ere figurlige Bencævnelser, som hvert har sit bestemt aandelige Tilsvarende; saa det er bedre at søge Underviisning end prale af Kundskab, hvorved man kan tillægge Herren Skylden for Syndens Komme og for urimelige Anstalter til Fristelse for de første Mennesker. — Hvorledes overhovedet en ond Frister kunde optræde, medens „Alt det Gud havde skabt, var saare Godt“, udfindes ikke af den herskende Theologi, uden opdigtede, mod Guds Ord stridende Slutninger, som de Katholske have fundet paa, og som for Magelighedens Skyld bibeholdes. — Sandheden er, at „Synden kom ind i Verden ved et Menneske“. Menneskets Begjær, som laa i dets egen Barm, var det der udartede, og blev kaldet „Slangen“. Det havde sig dengang med Fristelse som nu, at „Hver fristes, naar han drages og loffes af sin egen Begjærlighed; derefter naar Begjærigheden har undfanget, føder den Synd, og naar Synden er fuldkommen føder den Død“; (nemlig aandelig Død). Hver vogte sig da for Slangen i sin egen Barm! — Adams Egenfjærighed henfaldt til uordentligt Begjær, som han tilfredsstillede, og forplantede paa sine Efterkommere, hvor det blev mere vildt og fordærvet. Syndefaldet, der fremfaldte — „Forbandelsen“, er saaledes skeet igjennem en Række af

overvundne og overvindende Fristelser, inden Ufskyldigheden tabtes. Dette antydes derved, at de spiste forbuden Frugt af „Kundskabens Træ paa Godt og Ondt“.

Medens Alt det Gud havde skabt var saare godt, kunde ingen Djævel være; thi Djævel og Sathaner ere ikke andet end faldne Menneſker, og Navne paa det Onde og Falske; thi ogsaa alle Engle ere af menneſkelig Slægt. — De fordærvede Menneſker benævnes i Skriften med Navn efter adskillige vilde, dovne, ſkidne eller rivende Dyr (Pi. 91, 13.). Mange bleve ogsaa af Herren kaldte „Slangere“, „Dgleunger“, „Ulve i Faareklæder“, „Djævel“ og „Sathaner“. I ſamme hentydende Sprog kaldte han ſig ſelv en „Hyrde“, der vilde frelſe ſine Faar, om det end ſkulde koſte hans Blod — da de vilde Dyr (ond Villie og Tilhøielighed) raſede mod Hyrden og vilde røve og adſprede Hjorden. Kampen var vidunderlig, og en Kamp paa Liv og Død; men han tog ſom Livets Herre, ſat Liv igjen, medens han lagde Stenen over Slangens Hoved, til dets Sonderkuſe (o: — til Syndens Afſkaffelſe).

Desværre er Synden atter bleven den ſtore Herſker over Villien, ſaa vi endog af Barndommen ere tilbante i den. Førſt naar det kjødelige og fjendſke Sind bliver forſonet med ſin Gud og født paany, kan det ret fornemmes, at der er opflækket en Slange i vor Barm, ſaaat Renſelſen kræver beſtändig Baagen og Beden.

Man har tænkt at Forſoningen var en Foranſtaltning — udenfor Hjertet, og har derfor derom den falſke Mening, at Guds Brede var over Menneſkene, indtil han blev forſonet ved Blod; men Gud har aldrig ladet ſig gjøre vred og uforſonlig. Forſoningen var derfor og er endnu at forſone de Hjerter fra Fjendſkab mod Gud, ſom helliggjøres (Hebr. 10, 14.).

Man har taget meget feil i at tænke ſig Renſe og Syndsforladelſe ſom et Aktſtykke, der foregaaer i Fraſtand, ved Jeſu legemligt udgydte Blod; men hvor ſtore Urimeligheder kunne ikke udbredes, hvor det imod Joh. 8, 32 forbydes

at — forstaae Sandheden. — Man har dannet sig de urimeligste Meninger om Renselsen og Guds Bredes Forsoning. Synden udrenses ene og allene ved Herrens Virkning som Ordet — inden i os, naar vi tage samme tilherte. Sandheden, som er Herrens Navn og Væsen, fordi den i Alt gennemstrømmer og udflyder af ham, er efter Allegorierne kaldet „Blod“, og „Jesu Christi Guds Søns Blod“, som renser af al Synd. Den kaldes ogsaa Livets „Bånd“ og „Viin.“ Vi kunne hverken spise eller drikke noget af Frelserens Naturlige eller Legemlige, men vel styrkes i det Gode der besjælede ham, ved — Sandhedens Paamindelse om hans Lidelser.

Som Christenheden er nu, saa vare ogsaa Jøderne hildede i den sandselige Forestilling og Tante, at Gud skulde forsones ved blodigt Offer; derfor fandt han omsider ingen Behagelighed i Jødernes Offeringer (Hebr. 10, 8.); da de derimod vare bestemte til at stee til Syndernes Ihukommelse (Hebr. 10, 3.); følgelig til de sjendste Gemytters Forsoning. Saaledes havde de Hensyn paa Frelserens Død, da han lod sig døde ved uretfærdige Hænder, for, ved sit Liv og Elskværdighed, og ved Sandhedens Magt at rense sig et Folk. — Hans Offer, hans Død, hans Blod og Saar, forløser Syndere fra al Uretfærdighed — kun naar det drager Syndere til ham, og det gjør ham saa elskelig og tilnærmelig, at de hengibe sig ham til Tro og Lydighed. Saaledes bliver det begribeligt, at disse Tegn paa Frelserens Godhed og Naade imod os, renser os fra Uretfærdighed. Allene det uomskaarne Hjerte og den døde Tro, kan være uføelsom og ufrugtbar ved Paamindelse om Herrens Opoffrelse, utrættelige og smertelige Arbeide for at opreise sig et Folk. — Opflammes vi derimod ved samme til at lyde ham; betragte vi ham gjerne ligesaa Stalden i Bethlehem til Golgatha, og derved mere og mere faae Afsky for de syndige Begjæringer som kunne nærme sig, da øves og iværksettes en — virkelig Renselse, synligt og begribeligt, saavel ved hans aandelige Blod (Sandheden), som ved hans legemlige Blod og Saar; dog langt fra efter den

falske og ubegribelige herskende Lære, som ved et Aktstykke der foregaaer i Trastand fra Hjertet og dets Bestræbelse.

Det aandelig virksomme Herrens „Legeme“, eller „Kjød“ og „Blod,“ er det Gode og Sande, som er til aandelig Føde og Bedervedelse, efter det der er sagt: „Mit Kjød er sandelig Mad og mit Blod er sandelig Drikke“. Det sagde han ikke om sit udvortes personlige Legeme, hvilket Ingen kan æde og drikke; — og hedder det i Skriften at Sjælene „toes i Lammet's Blod“, da lad os tænke en Sandhedens Toelse, som ogsaa kaldes „Bandsbadet i Ordet“. — Er Tilbøjeligheden til Sandheds Erkendelse, da er her meget at lære; og naar man kan forkaste den falske Lære om tre Personer i Guddommen, da vilde mange Ting kunne opklares angaaende Livet i hans Navn, som ere vanskeligere, naar man mener, at Een var en straffende, og en Anden en lidende Herre.

Den gale Opdigtelse at Gud er tre Personer, bør man alvorligt søge sig selv og Andre frigjort fra. Saadan Lære er, især ved de deraf flydende Begreber, høist forvirrende og forkastelig, hvorledes man end her formaaer at smykke sine Fremsettelse. For at støtte samme og slaa sig tilro derved, har man kaldt det dyrebare uudforskellige Hemmeligheder, — og ved Fordreielse af et apostolisk Udtryk har man paabudt blind Tiltro til Kirkens Lære, saa man tager Fornuft, Forstand og prøvende Estertanke tilfange under — Troens Lydigbed.“ De fleste vide, at Prædikanterne sædvanlig ere uomvendte og fremmede for Troens Liv, og ikke at stole paa i Oplysningssager. Den som vil frelles fra Bildfarelserne, maa søge selv at faa Hjerte og Dine op. — Forjettelserne gaae sine Opfyldelser i den Grad imøde, at den store Dag maa ansees som forhaanden, da der vil kæmpes over Forventning for Frihed og Undertrykkelse, for Sandhed og Bildfarelse, fra de mindste politiske og sociale Bedtægter indtil Troens Hovedlærdomme. — Sandhedens Venner misunde ei de Onde, de Trygge eller Feige, som ville spare sig for Kampens Noie, thi „Beerne“ kunne paa een eller anden Maade

hastig ramme dem; og de ere da langt værre farne end de som have stillet sig ind under Jesu Fane.

Vi have en apostolisk Beskrivelse om Forsoningen, saalydende: „Men Gud beviser sin Kjærlighed mod os derved, at Christus døde for os, da vi endnu vare Syndere; saa meget mere skulle vi derfor, nu retfærdiggjorte ved hans Blod, frelses ved ham fra Breden. Thi dersom vi bleve forligte med Gud ved hans Søns Død der vi vare Fjender; da skulle vi meget mere, efterdi vi ere forligte, frelses ved hans Liv.“ Seer man heri en Beskrivelse af Forsoningen, men ogsaa den falske Mening at „Gud er Een og „Christus en Anden“, da maa man tyde til den upassende Udlæggelse: at Een som fuldbyrder en pinefuld Dødsdom, netop derved beviser sin Kjærlighed. Ansee vi derimod Frelseren for selv at være Gud alene i Himmelen og paa Jorden, da kan Alt stilles i skøn Harmonie: at Frelseren som alene er Gud over Alt, beviste sin Kjærlighed derved, at han uden at skatte sin Ro og sit Liv for højt, nedsteeg til Verden, for at gjøre sine Fjender til Venner, skjøndt det kostede den alvorligste Kamp.

Beviset for hans vidunderlige Kjærlighed, viser ogsaa at der ingen Brede kan være i ham. Han lader sin Sol opgaa over Retfærdige og Uretfærdige Dag for Dag, og Nar for Nar føder og forserger han alle sine Skabninger; og han skifter aldrig Sind saa han bliver vred. Synes Skriften at tillægge ham Brede og Hævn, eller Anstiftelse af Ulykke og Fjendskab, som imellem „Dvinden“ og „Slangen“, samt deres Sæd, da maa vi vaerksomt søge den sande Mening i saadanne Udtryk: Uselsheden i Menneskenes Tilstand og Begreber, har gjort det nødvendigt, at afbenytte saadanne Udtryk ved himmelske Ting's Indklædelse i jordiske Sprog, for tilnærmelsesvis at kunne fattes af Menneskene. Det er ellers ogsaa tydeligt fremhævet, at det er Synden selv der straffer Synderen, ligesom Sandhedens Modstandere selv søge hen i Mørket. Det kan se ud som Herren engang bogstaveligt vil sige: „Viger bort fra mig I Forbandede! i den evige Ild,

som er beredt Djævelen og hans Engle!" men dette gruelige Optrin kan ogsaa see ud til at skee derved, at „Nogle henskne sig selv til Fortabelsen,“ — medens Herren har gjort og gjør alt for at redde og frelse. Hedder det, at der skal gaae en ubarmhertig Dom over den som ikke gjør Barmhertighed,“ eller at „Guds Brede bliver over Vantroens Børn“, da er der skrevet saaledes, fordi Gud i sin evige Wiisdom og Kjærlighed har den Orden, ogsaa grundet som Lov, at Godt og Ondt, ligesom Sandt og Falskt, ere hinanden modsatte og undvigende. Ondt og Falskt har ligeledes denne Egenskab hos sig, og bringer Sorg og Ulykke, men det virksomme Gode og Sande bringer Glæde og Lyksalighed. — Derfor kan det ogsaa hedde: „Men efter din Haardhed og dit ubodfærdige Hjerte, samler du dig selv Brede, paa Bredens og Guds retfærdige Doms Aabenbarelses Dæg.“ — Den Forstandige gjør derfor ingen Modstand naar det vides at Gud aldrig bliver vred, selv naar han modstaar Ugudeligheden. Hans Modstand kan derimod sees og føles som en „Guds Brede“, og kunde saaledes, for at falde i almindelige Begreber, neppe gives anden Bencævnelse; — men mistydes ofte ved Sammenligning med Mennekkelig Brede. Tænkte vi med Forstand over Bredens Væsen og Vist, da kunde det see ud som de Bærste, ja alle Udgudelige styrtede sig selv i Helvede og Fordærvelsen, for ei at føle det himmelske som en større Plage. Naar vi derfor læse i den hellige Skrift, da bør vi søge at bemærke Forskjellen imellem det som kaldes Guds Brede, og de Kjødliges egen Brede, Fjendskabet mod det Himmelske. Hvor hemmelig og bencægtet denne Brede end er, jaa tynger den dog mangt et Sind og fører i Fordærvelsen. Fra denne Brede og dette Fjendskab var det Herren vilde frelse os.

Den fuldkomne Frelse, Forsoning, Forligelse, Retfærdiggjørelse, Liv og Salighed, findes alene i den ved Jesu Liv og Død aabenbarede „Naade og Sandhed“. — Hvilken Fare og Skade da, at Naaden ei agtes, og at ligeledes Sandheden forvendes! — Hvad er Treenighedslæren? Hvad er Forbudet

mod at prøve og randsage hvad der læres? Og hvad er den forskruede Tilegnelses- og Retfærdiggjørelseslære, der tilkjænder Menneskene Frelserens Fortjenester: Hans Wiisdom, Hellighed og Retfærdighed, ved en Akt som skeer i Graastand, som et uforklarligt Mirakkel af Tro? Det er skuffende Indbildninger, hvorved selv Daarer tænke at bestaa i Dommen. Hiin Lære, og ved en ubegribelig Tilegnelse at tro sig retfærdig; er som et fra fordums Klostre vankende Gjenfærd, der hverken taaler Fornuftens eller Sandhedens Lys. Hans Fortjeneste og Retfærdighed, kan kun tilhøre ham selv, og kan umuligt besiddes af noget Menneske. Derimod: ved Zvelse i at efterligne Frelserens Charakter, Dyd og Retfærdighed, kan man tilegne sig nogen Lighed med ham, og Færdighed deri. Det er en sand og begribelig Tilegnelse af hans Retfærdighed, men saa forskjellig fra hiin Tilegnelse, som Dagen fra den mørke Nat. — Hedder det, at de Kommere bleve „frelste ved hans Liv“, da maa man ikke regne Frelserens Liv for sit, som en Tyv og Røver gjør Indgreb, og er tillige høist urimeligt; men Apostelen skrev de vare frelste ved Jesu Liv, deels fordi dette har vedvarende frelsende Indflydelse paa Menneskene og deres Liv; deels fordi et Liv og Levnet i Tro og Hengivenhed til ham, er frelsende, og kaldes et Christi Liv; eller frelsende gudeligt Liv, og det Modsatte af et Syndens, Dødens og Bantroens Liv.

Et andet Sted om Verdens Forsoning lyder saaledes: „Thi det, som var Loven umuligt, efterdi den var kraftesløs formedelst Kjødets, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Søn i syndigt Kjøds Lignelse, og til et Syndoffer; og straffede saaledes Synden paa Kjødets; paa det Lovens Fordring skulde fuldbringes i os som ikke vandre efter Kjødets, men efter Aanden“. — Meningen heraf er først den, at det som var Loven umuligt var at frembringe — Kjærligheden til Gud og Næsten. Giheller formaaede den, fuldkomment efter Samvittigheden at hellige sine Undergivne; men „dette gjorde Gud, da han sendte sin egen Søn“ o. s. v. Herved skal man ikke

tænke saa indskrænket og sandseligt, at een Allestedsnærværende „sendte“ en anden Allestedsnærværende; thi ved saadan Forstaaelse feiler man, og røber stor Uvidenhed i den retfærdiggjorte Sandhed, og Feilen bliver, at den sandselige Mening gaaer til Fleerguder. Navnene Faderen, Sønnen og den Helligaand, henviser ei til at dyrke flere Herrer end den Æneste, der saavel er Skaber, som Frelser og Helliggjører. Det er falskt at fratjende ham nogen Deel af Æren, Tilbedelsen og Herligheden, og dele sit Hjerte til Tre. — Var han end i sine Kjødtdage uden Anseelse, saa regjerede han dog da som nu over hele Himmelen, Naturen og Helvede. At han fremstod efter Naturens Orden, „i skyndigt Kjøds Signelse“, var deels fordi han er al Ordens Gud, deels fordi Fornedrelsen i Kjød, var et nødvendigt Skjul over hans Væsens Herlighed, for som frelsende Prædiker at være tilgjængelig. Det er betydningsfuldt, at han ogsaa har kaldt sig „Ordet“: Hvad der skete eller var sket med Ordet, skete hentydningsviis, og som man behandlede Ordet, saa blev han behandlet: det jordiske Skjul over hans Væsens Herlighed, som er givet forat ingen Vanhellig skulde paanødes en Erkjendelse, der uden Nytte vilde forværre hans Tilstand. Havde han fremtraadt i aabenbar Herlighed paa Jorden, hvad vilde det have hjulpet! — Nu er Livets Bei saaledes viist, at de, som sætte sit Sind dertil, finde den. Sig selv har han givet saadanne Navne og Kjendemerker, at hans enevældige Guddommelighed deraf fremlyser for Enhver, der er bekvem til at bære denne Erkjendelse. I Apostelbrevene ere de samme betydende Navne tillagte ham, for efterhaanden eller i sin Tid at plante et klarere Begreb end det alle Disciple dengang besad. — De, som intet Skjul see lagt over Herren og Ordet, ere ikke komne vidt i Christi Kundskab, og de, som fare modstaaende frem derimod fare vild.

At Tænker og Meninger om Forsoning og Syndestraf ere falske, kommer forendeel af daarligt Liv og Sands. Hvor falsk tænker man ikke nu om det at „Gud i Christo“ „straffede Synden paa Kjødets“? Det ansees mere som en Handling

paa Golgotha, end sket ved Herrens hele Liv og Vidnesbyrd til alt Kjød. Vil man have det saaledes forstaaet, at Gud straffede Frelseren, ved hans Kjøds Legemes Mishandling, Pine og Død, da tager man storlig feil, som Frugt af Fleerguderiet; thi denne af det jødiske Raad ham paalagte Straf, som han taalten skyldig, burde man bære for at kalde paalagt ham af høiere Magt i Himmelen, uden forsaavidt Intet funde røres imod Frelseren uden han tillod det. Vor ophøiede Frelser lod de Døde have Magt til at udføre deres Forehavende. At Gud i Christo straffede Synden paa Kjødets, var noget ganske Andet, thi dette skete ved hans Ord og Vidnesbyrd til alt Kjød til den faldne Menneskehed. Derved gif en Straffedom over Verden og dens Hersker, som er Synden, hvorved denne blev udstødt (Joh. 9, 39; 12, 31.). Dette gjorde Herren, ikke forat blive forsonet, eller for at hævne sig; men forat frelse, opreise og glæde Alle som vilde høre ham. Denne Herrens herlige Hensigt, tilføier derfor Apostelen tydeligt saaledes: „paa det Lovens Fordring skulde fuldbringes i os“, o. s. v. og Lovens Fordring er, som man veed, det moralske Liv i Kjærlighed til Gud og Næsten. Denne Fordring fuldbringes ei i de Kjødelige, men i de som vandre efter Aanden, fødte af ham paany, ved det dertil befrugtende: Hans Liv, Lære og frimodige Død.

Har Jesu Liv og Død noget Tiltrækkende for os, da ville vi med Apostlene lære, at han beviste sin Kjærlighed mod Syndere: Han offrede sig selv til at gennemgaae et trængselsfuldt Liv og voldsom Død, for at skabe nye forsonede Hjerter. Det betydningsfulde Ord at „han bær Verdens Synder“; indeholder ei blot at han bær dem i Hjertet ved sin Medlidenhed, men ogsaa paa sit Legeme bær han dem paa Korset og ved al hans Mishandling. Han havde paataget sig at komme til Verden som det frelsende men foragtede og vanhelligede Ord, og maatte derfor taale det samme Had der blev Sandheden tildeelt. Ingen Auden eller høiere end hans eget Hjerte, opfordrede ham til, at oprette den Orden, der kostede

ham, som Esaias siger: „Han var foragtet, og holdt snart op at være iblandt Mænd.“ Saa ildefindet var Folket mod ham, at Propheten flagede: „Vi, vi agtede ham for den som var plaget, slagen af Gud, og gjort elendig.“ Han siger ikke, at det var saaledes som de troede der „alle fore vild“ men at alle vore Misgjerninger lod Herren møde ham, saa „han er saaret for vore Overtrædelser og knuset for vore Misgjerninger“. Ja han udvalgte hellere at vandre i Foragt og paalægges den haardeste Straf, end see os fredløse, thi han var sikker paa en Seier, der vilde bringe vore Sjæle Rægedom. Han vidste at Slangens Raseri vilde lægge ham Dødsstraffen paa; men han vilde ikke fly i Farens Stund som en Reiesvend, men give sine Hyrder Exempel paa Standhaftighed til Lidelse for Sandheden. Han var saaledes bestemt paa at kjøbe vor Frelse med sin Død, der iøvrigt tjente til hans Forherligelse og Forflarelse.
